

GLASILO ZVEZE FANTOVSKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. — IZHAJA VSAK DRUGI ČETRTEK. —
 NAROČNINA: LETNO DIN 20, POD SKUPNIM OVITKOM DIN 18. — ROKOPISI SE POŠILJAJO
 NA NASLOV: UREDNIŠTVO »KRESA«, LJUBLJANA, KRŽICEVA 6. — UPRAVA: »KRES«, RA-
 KOVNIK, LJUBLJANA 8. ČEKOVNI RAČUN ŠT. 17.871.

LETO XI.

LJUBLJANA, ČETRTEK, 30. MAJA 1940.

ŠTEV. 12.

Domovina, vsi smo tvoji!

Od odsekov prejemamo izjave, da so na razpolago državi, da hočejo sodelovati pri njeni obrambi, če bi jo kdo napadel.

Danes moramo pri obrambi domovine res sodelovati vsi! Upamo, da bo naša država obvarovana vojnih grozot. Veliko, zelo veliko moramo za to moliti. Ne vemo pa, kaj je božja volja in kako božja previdnost vodi dogodke. Trdno se zavedajmo vsi, da je naša sveta dolžnost, da storimo vse, da ohranimo svobodo jugoslovanske države, da za to zastavimo tudi svoje življenje. Naša neuklonljiva volja je, da ohranimo svojemu narodu politično, kulturno in gospodarsko svobodo v naši jugoslovanski državi.

To sveto dolžnost so pripravljene izpolniti z največjim pogumom in hrabrostjo naši bratje, ki so pozvani v redno vojno službo. Mlajši in ostali člani, ki bomo ostali doma, pa bomo tu z nič manjšo odločnostjo in požrtvovalnostjo stavili vso svojo moč, svojo organizacijo in svojo disciplino na razpolago za varstvo in obrambo domovine. Bodimo vsi pripravljeni!

MOLIMO ZA MIR!

Sveti oče Pij XII. je poslal kardinalu Maglionu poslanico o molitvah za mir. Tamkaj pravi med drugim:

»Ko so prejšnjega leta gosti oblaki zatemnili nebo in je žvenket orožja in slutnja vojne vse napolnila s strahom, smo Ti mi, ki z očetovskim srcem sočustvujemo z žalostjo in tegobami sinov, poslali pismo in preko Tebe pozvali vse kristjane, da v mesecu maju molijo k Mariji in jo poprosijo, da bi nas Dobrotljiva pomirila s svojim Sinom, da bi se spori uredili pravično, duhovi pomirili in bi se zopet povrnila sloga med narode.

Sedaj pa, ko so se prilike obrnile na huje in besni strašna vojska in prinaša nešteto škodo in žalost, ne moremo drugače, kakor da zopet z močnim glasom pozovemo vse sinove na vseh straneh sveta, naj bi v mesecu maju, ki je posvečen Mariji, vsak dan pristopali k njenemu oltarju in ponižno molili.

Prevelika žalost napolnjuje našo dušo ne samo zato, ker bojujoči se narodi drvé v strašno zlo, ampak tudi zato, ker nam vsak dan preti večja nesreča, da bi se razširila vojska tudi na druge narode. Čeprav smo storili vse, kar je v naši človeški moči, vendar stavimo največje upanje v Onega, ki edini vse premore, ki ima v svoji oblasti zemljo, v katerega rokah je usoda vseh narodov in volja njihovih vladarjev. Zato želimo, da vsi na neki način združijo z nami svoje molitve, da usmiljeni Bog čim prej napravi konec te strašne burje s svojo mogočno odločitvijo.

Kakor so naši predniki zmerom vztrajali v težkih priložnostih in jim je to koristilo, tako tudi mi moramo v današnji pogubi z vsem zaupanjem vztrajati in iti po njihovih stopinjah. Blažena Devica Marija ima pri Bogu toliko moč, pri svojem edinorojenem Sinu tolik vpliv, da ni siromaka, ki bi se k Nji zatekel, a ne bil uslišan. Ona je Devica Mogočna, a obenem sladka Mati naša, zato se vsi zatecimo pod Njeno varstvo in se naslonimo na Njeno materinsko dobroto.

Posebno želim, da se množice čistih dečkov in deklic češče zbirajo v cerkvah pred Marijinim oltarjem in preko Nje, zagovornice in posrednice miru, izprosi pri Bogu vsem narodom mirnih časov.

O, da bi usmiljeni Bog uslišal glasove toliko molivcev, posebno nedolžnih otrok, in pomiril duhove in jih združil v bratski ljubezni, da bodo pravično uredili pogoje miru, da bi mirni časi čim prej nastopili.»

Kakor smo molili v maju pri šmarnicah, tako tudi v juniju ne pozabimo na te papeževe besede in se priporočajmo presvetemu Srcu Jezusovemu, da nam prihrani grozote vojske in vsemu človeštvu dodeli skorajšnji mir, ki ga svet ne more dati!

F. J.

Zgodovinske zasluge naše organizacije

Vznik.

Prav značilno je, da so gradili temelje slovenske fantovske organizacije voditelji slovenskega naroda z neštetiimi vrlimi sodelavci, predvsem pokojni Ev. Krek in dr. Jeglič. Od teh velemož je organizacija sprejela svoje bistvo: Od Slomška ljubezen do doma in grude, od Kreka navdušenje za socialno delo, od Jegliča pa neustrašeno udarnost in brezpogojno načelnost.

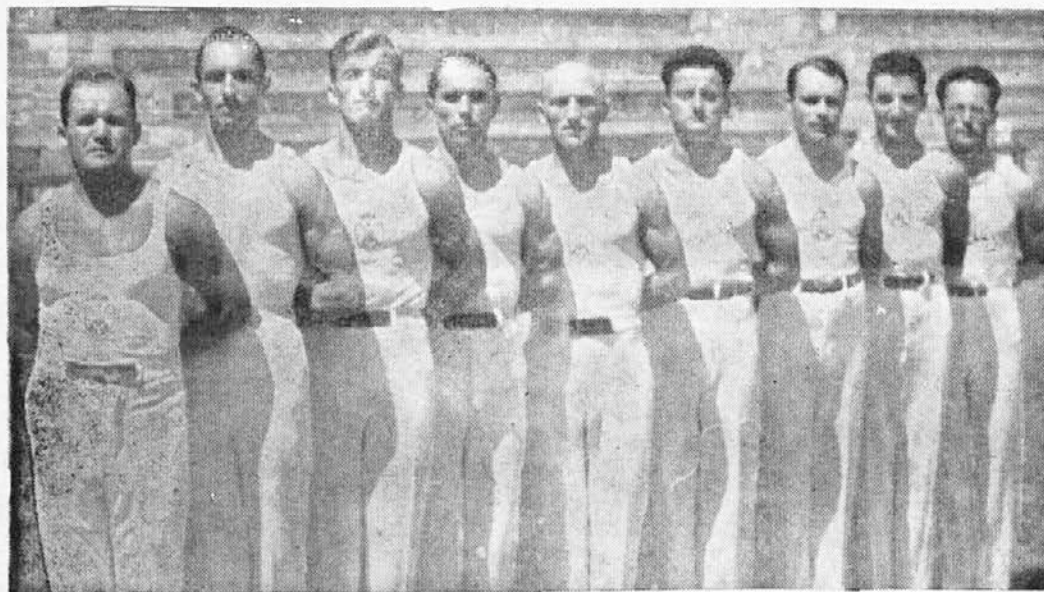
Vznikla je naša fantovska organizacija (leta 1906.) v dobi najostrejšega boja z liberalizmom, ko se je širil s svobodomiselnih profesorskih stolic v

sko ljudstvo jerobstva nemškutarskih posojilnic in liberalnih vaških mogotcev.

Istočasno je orlovsko organizacija po Slomškovi domoljubnih načelih netila v srcih mladine ogenj plamteče *narodne in domovinske ljubezni proti nemškutarstvu* tedanje malomeščanske družbe (Terseglavova Zlata knjiga ter orlovsko glasilo Mladost).

Za Jugoslavijo.

Po dolgotrajni svetovni vojni, v kateri so nešteti fantje Orli izkpravili na bojnih poljanah, je vzniknila Jugoslavija: Slovenci, Hrvatje in Srbi so postali na svoji zemlji svoj gospod. Mlada orlovsko

Telovadci ZFO na medn. telov. tekmi v Liegu.

Pragi (Masaryk) ter nemških vseučilišč po Evropi tudi v dušo slovenskega naroda in mu skušal omajati tisočletno vez s katoliško Cerkvijo. V hudem idejnem boju je dr. Krek zamislil orlovsko organizacijo ne samo kot *avantgardo katoliškega svetovnega nazora* proti navalom svobodomiselstva, ampak tudi kot *širiteljico socialnega katoličanstva* med Slovenci. Voditelji prvih orlovskih krožkov (Pogačnik) so se s Krekom zavedali, da je treba slovenskemu kmetu in delavcu pravilno usmeriti dušo, pa tudi mu socialno pomagati (sloviti Krekov učbenik Črne bukve kmečkega stanu). Ko je socialni pouk poleg verske izobrazbe postavljaj za osnovo fantovske vzgoje, je kar slutil Krek neizbežne viharje prihajajoče socialne borbe, ki se je v vsej svoji grozoti razvila šele v naših dnevih. Orlovsko organizacija je usposobila slovenske fante, da so v neposredni dobi pred svetovno vojno osvobodili sloven-

organizacija je slovenske fante dobro pripravila za Jugoslavijo. Zato so bili in so še danes ob vseh začetniških težkočah Jugoslavije *neomajen temelj države*. Naša organizacija je postavila ves vzgojni načrt na domovinsko podlago ter s smotrno državljansko vzgojo (glej dr. Capudrova knjiga Država) vzgajala naše ljudi za *zavedne Slovence in Jugoslovane*. Tako smo Slovenci po splošnem priznanju najbolj konstruktiven element Jugoslavije.

Proti komunizmu.

Istočasno je reševala slovenska fantovska organizacija, ozko naslonjena na Cerkev, velike naloge socialne obnove slovenskega naroda v *ljuti borbi s komunizmom*, ko je kot mogočen orkan zavel po naši domovini. Lahko trdimo, da ni nobena druga vzgojna uredba vršila tako sistematične socialne vzgoje. Priča o tem so naše vsakoletne prosvetne

tekme, izobraževalna predavanja ter vzorni socialni učbeniki, ki jih je izdala naša mladinska organizacija (n. pr. dr. A. Ušeničnik: Socialno vprašanje, Socialna ekonomija i. dr.). Naši fantje so o vseh sodobnih vprašanjih dobro poučeni, v sedanjih zmedenih časih se bodo znali prav usmeriti.

S Cerkvijo.

Tudi v notranjem razvoju katoliškega socialnega pokreta je naša organizacija zadela vedno pravi pot. Ko so pod vplivom enostranskega duhovnega gledanja nekateri pretiravali vrednost osebnosti ter podcenjevali avtoriteto (oblast) Cerkve, je naša organizacija neomajno stala na strani Cerkve, spoštuječ brezpogojno njeno, od Kristusa postavljeno veličino. Proti ohlapnemu levičarstvu v katoliških vrstah je v vseh svojih publikacijah (socialni učbenik in Vzori slovenskih fantov) učila neomajno pokorščino do velikih papežkih socialnih okrožnic »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«. Načelna čistost in neomadeževanost je bila fantovski organizaciji vedno nad vse.

Za versko obnovo.

Visoko je proti novodobnemu brezverstvu, ki ga vedno drzneje širita oba svetovno nazorna protivnika: komunizem in liberalizem, dvignila naša fantovska organizacija prapor najglobljih vrednot — verske obnove. Višek tega prizadevanja je izražen v besedah vladike Jegliča na celjskem taboru (1937): »Živimo v velikih časih! Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo... Velik je naš čas, ker dela mučenike... Hudobija bo še rastla, to vidimo od leta do leta. Tudi pri nas na Slovenskem je že začela s svojim groznim delom... Satan ima že svojo fronto, pa ima tudi Kristus svojo fronto. Toliko pogumne mladine, toliko mož iz vseh vrst, ki ste tu zbrani, to je Kristusova fronta.« Ob robu groba, malo ur pred svojo smrtjo se je ta naš poslednji največji vitez preroško zagledal ter s kneževskim sklepom izbral našo fantovsko organizacijo, da gre v boj za božje vrednote slovenskega ljudstva. Nikdar ne bomo pozabili teh njegovih besed!

Dr. Jože Jeraj.

Komu gorje?

Kot dvanajstletni dečko je prišel Cir — poznejši perzijski kralj — na dvor svojega starega očeta Astiaga, kralja Medijcev. Ta je opazil, da njegov vnuk nikdar ne pije vina — niti kapljice ne. Na vprašanje, zakaj tako ravna, je Cir odgovoril: »Bojim se, da je vino zastrupljeno. Ko si obhajal s svojimi prijatelji svoj god, sem opazil, da je suženj vlival v čaše strup.«

»Toda, dečko moj, kako prideš do takih misli?«

»Videl sem« — je nadaljeval Cir — »da so vsi, ki so pili, duševno in telesno ohromeli. Najprej ste vsi začeli divje kričati — to je seveda nam mladim prepovedano — in drug drugega niste razumeli. Potem ste začeli prepevati neumne napeve in vsak je trdil, da lepšega še ni slišal. In slednjič, ko ste hoteli plesati, niste mogli niti stati — kaj še le plesati. Nihče izmed vas se ni zavedal, kdo je. Tudi ti nisi vedel, da si kralj, in drugi, da so tvoji podložniki!«

Mlademu Ciru je ta prizor odprl oči, da ni imel poželenja uživati opojne pijače.

Prepričan sem, da si tudi ti že marsikaj podobnega videl in opazil tak žalosten pojav ne samo v kakem skritem prostoru, temveč tudi v vlaku in bogve kje še. Kako težak je tak — pijan človek. Kako zopern v vsem ponašanju in govorjenju! Človeka je sram biti v njegovi bližini...

Toda tega pa ne vem, če si ob taki priliki prišel do takega spoznanja kot mladi Cir: za vsako ceno se hočem vzdržati opojnih pijač, ki so res strup za vsak organizem — zlasti še za mladega.

Fant pa ni samo záse odgovoren, da pazi na

zdrav telesni in duševni razvoj s tem, da je prijatelj treznosti in zmernosti glede alkoholnih pijač, temveč je o d g o v o r e n tudi za tiste, ki bodo kdaj njegovi. Odgovoren je pred Bogom in narodom za svoje potomstvo. Ali te ne bi vse življenje bolelo, če bi videl v svoji družini bebastega ali vsega skvarjenega otroka ali pa popolnoma živčno strtega in bi bil to večni opomin: »Ti si kriv radi svoje nezmernosti, da trpi ta človek!«

Zato je res tako nekaj lepega in veselega, da je osrednji odbor FO določil en teden v marcu za brezalkoholni teden v tvoj in narodov blagor, zakaj tako se utrjuje zavest, da trezna in zmerna mladost pripravlja tvojo in narodovo srečo in blagostanje. In kdo tega ne bi hotel? Viktorijan Demšar.

Pomlad.

Farni sestanki

V vsakem četrtletju prirejajo naši odseki farne sestanke, ki so namenjeni vsem možem in fantom fare. Po sklepu ZFO se bodo vršili zadnji farni sestanki v tej poslovni dobi v nedeljo 26. maja t. l.

Za organizacijo farnih sestankov je treba skrbne priprave. Odsekovni člani so dolžni, da spravijo na ta dan vso faro na nogo. Vsi moški v fari morajo prisostvovati na farnem sestanku. Kako se to

organizira, je bilo že objavljeno v »Kresu«. Zdaj, ko so dnevi topli, se farni sestanki lahko vrše na prostem, s tem odpadejo težave zaradi prostorov.

Predavanje za ta zadnji farni sestanek je ZFO pravočasno razposlala vsem odsekom. Naslov predavanja je »Fantovski odsek in farna skupnost«. Predavanje je zanimivo, spoznali bomo, kaj je fara, kakšne koristi imamo od fare in kaj smo fari dolžni. Zelo pereča vprašanja so to in prav je, da se fantje in možje, steber fare, tudi o tem poučijo.

Znamenja katoliškega fanta

Človek je že po naravi nagnjen k temu, da za vse, za kar se navdušuje, hoče tudi druge pridobiti. In če ima kaj lepega, dobrega, hoče storiti deležne teh dobrot tudi druge. Saj je prav to znamenje prave, res prijateljske ljubezni, da posreduje prijatelj svojemu prijatelju vse dobro brez sebičnosti.

In kakor se dogaja že v naravnem, tako bi se moralo goditi tudi v nadnaravnem redu prijateljstva, v katoliški skupnosti. In to še mnogo bolj. Saj nas v tem nadnaravnem prijateljstvu in bratstvu vežejo tako tesne vezi, da tvorimo eno samo neločljivo, organsko povezano skrivnostno telo Kristusovo; zato morajo tu odpasti vse narodnostne, stanovske in strankarske razlike.

Se več! Iz te naše tesne medsebojne povezanosti nujno sledi, da moramo delati vedno in povsod drug za drugega in brez sebičnosti posredovati za vse ude vse dobrine, ki jih poznamo ali imamo. Katoličani moramo biti prežeti z duhom vesoljnega apostolstva. Če tega duha nimamo, je znamenje, da nismo pravi katoličani.

Ni si mogoče misliti, da bo katoliški fant, ki je ves prežet z duhom Kristusovega evangelija, ki se živo zaveda neprecenljivih vrednot sv. katoliške vere, mirno gledal in trpel, da gre življenje v njegovem okolju svojo pot brez Boga, brez božjih zapovedi in katoliških načel. Tak fant ne bo držal križem rok, ampak bo šel kot apostol med ljudi, pridobival okolje za Kristusa. Uporabil bo vsako priliko in vse zmožnosti, da bi pripomogel Kristusovemu evangeliju do raznaha in zmage nad vsemi krivimi nauki.

Takih fantov, ki gledajo in skrbijo le zase, ki le zase »pobožno« živijo in jim za brate v Kristusu in potrebe Cerkve ni mar, si ne smemo staviti za zgled pravih katoličanov. Ti so za Cerkev to, kar je pohabljen vojak za vojsko. Zato se moramo dobro zavedati, da je katoliško življenje bistveno združeno z apostolskim delom. Če že s tako velikim ognjem in občudovanja vredno požrtvovalnostjo delajo komunisti za svoje brezbožne cilje, s koliko gorečnostjo in požrtvovalnostjo bi morali delati šele mi za Cerkev in Kristusa!

Fantje, če nam manjka apostolskega duha, če nimamo prave katoliške gorečnosti, je znamenje, da nas še ni prevzel duh Kristusovega evangelija, da še ne razumemo bistvenih dolžnosti, ki nam jih nalaga katoliška vera.

Pojdimo torej vase in premislimo, koliko se javljajo v našem življenju ta, za vsakega katoličana tako bistvena znamenja: duh edinosti in svetosti in vesoljne apostolske gorečnosti.

J. Kopač.

Majniška
Marija.

Moj oče

*Moj oče je kmet
s trdo rjavo dlanjo,
trd je njegov pogled,
lice brez krvi
v gubah visi.*

*Moj oče je kmet ...
Šestdeset let
je že svečenik:
vsak dan zemljó
z zhojem blagoslovi,
vsak dan ji daruje svoje krvi ...*

*O, zato te krvi
na licu nič več ni!*

**Zvest hočem biti slovenskemu narodu
in jugoslovanski državi!**

Stoja na bradlji.

Junijski okrožni sveti

Predsedstvo ZFO je z okrožnico obvestilo vse edinice, da se bodo vršili junijski okrožni sveti v nedeljo 9. oziroma 16. junija t. l. Ti okrožni sveti so zadnji v tekoči poslovni dobi, zato se morajo odseki zanje še prav posebno pripraviti.

Dnevni red okrožnih svetov je:

1. Čitanje zapisnika zadnjega okrožnega sveta in odobritev.
2. Poročila okrožnih odbornikov.
3. Poročila odsekovnih zastopnikov.
4. Poročilo zastopnika ZFO.
5. Razgovor o poročilih.
6. Razgovor o delu odsekov v poletnih mesecih.
7. Razdelitev odlikovanj, ki so jih odseki dosegli pri obveznih okrožnih tekmah.
8. Slučajnosti.

Okrožne odbore opozarjamo, da se skrbno pripravijo na okrožni svet. Poročila okrožnih odbornikov morajo biti spisana. Pravočasno se naj obvestijo odseki s posebno okrožnico, v kateri naj se poudarjajo določila »Poslovnika« o okrožnih svetih, ki morajo potekati točno po predpisih.

Udeležba odsekov na okrožnih svetih je obvezna. Vsak odsek je dolžan poslati na okrožni svet najmanj štiri svoje zastopnike, kakor to določa »Poslovnik«. S seboj morajo prinesiti izpolnjeno »Staležno poročilo«.

Pristojne podzveze bodo za podrejena okrožja same določile, kdaj se bodo okrožni sveti vršili. Za gorenjska okrožja bodo okrožni sveti 9. junija v običajnih prostorih in običajnem času.

Zadnji okrožni sveti v poslovni dobi 1939-40 naj bodo res zgled zanimanja vseh organizacijskih edinic za naše organizacijsko delo. S sto procentno udeležbo na okrožnih svetih pokažimo, da svojo organizacijo ljubimo in smo zanjo pripravljeni vse žrtvovati.

OKROŽNI SVETI ZA CELJSKO PODZVEZO SE BODO VRŠILI:

9. junija ob 8. uri celjsko okrožje v Celju, Dom.
16. junija po večernicah za rogaško-šmarsko okrožje v Laškem.
16. junija po večernicah za rogaško-šmarsko okrožje pri Sv. Križu.
9. junija po večernicah za savinjsko okrožje v Braslovčah.
9. junija po večernicah za šaleško okrožje v Velenju.
9. junija po večernicah za posavsko okrožje v Sevnici.
9. junija po večernicah za zgornjesavsko okrožje pri Sv. Frančišku.
9. junija po večernicah za konjiško okrožje v Konjicah.
16. junija ob 8. uri dopoldne za kozjansko okrožje pri Sv. Petru pod Sv. Gorami.

Odseki, ki ne bodo mogli prirediti farni sesta nek že 26. maja t. l., naj ga gotovo priredijo kako nedeljo v juniju, prirediti ga pa morajo, ker spada med obvezno odsekovo delo.

Skrbno izvršimo vse priprave za farni sestanek, zlasti važna je udeležba na teh sestankih, zato že zdaj pričnite z agitacijo.

Šport
leta 1905.

Škof Slomšek — o našem lepem jeziku

Med vsem jeziki mora Slovincem naš materni jezik nar ljubši biti.

Bratje ino sestre moje! Slovinc bom Slovincem nove besede iz ljubezni materne govoril, v slovenskim jeziku, kateriga je tudi sv. Duh apostelnam govoriti dal. Vselej so Slovenci besedo božjo radi zvesto poslušali, zaupam de tudi vi!

Kdor svoj matern jezik zavrže, ter ga pozabi in zapusti, je zmedenimu pjancu podoben, ki zlato v prah potepta, ino ne ve, koliko škodo si delu. Slovenji starejši, ki slovenje znajo, pa svojih otrok kar slovenjiga jezika ne učijo, so nehvaležni hišniki, ki svojim otrokam drago domačo reč, slovenski jezik, zapravijo, ki so jim ga njihovi dedi izročili. Materni jezik je nar dražji dota, ki smo jo od svojih starih zadobili. Skerbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati in ga svojim mlajšim zapustiti.

Človeški jezik je talent, katiriga je nam Gospod nebes ino zemle izročil, de bi z njim barantali ino veliko dobička storili. Kdor svoj matern slovenski jezik pozabi, malopridno svoj talent zakoplje. Bog bo enbart terjal, ino vsi zaničuvavci svojga pošteniga jezika bojo v vunajno temo potisnjeni.

Oj ljubi, lep ino pošten slovenski materni jezik, z katerim sim prvič svojo ljubeznivo mamo ino dobriga ateja klical, v katerim so me moja mati učili Boga spoznati, v katerim sim prvo bart svojiga Stvarnika častil: tebe hočem, kakor nar dražši spomin svojih rajnih starejšev hvaležno spoštovati ino ohraniti, za tvojo čast ino lepoto po pameti kolikor premorem, skrbeti; v slovenjim jeziku do svoje posledne ure Boga nar rajši hvaliti v slovenjim jeziku, moje ljube brate in sestre, Slovence nar rajši vučiti, ino želim, kakor hvaležen sin moje ljube matere, de kakor je moja prva beseda slovenja bila, naj tudi moja posledna beseda slovenja bo. Tudi vsak pošten Slovinc ravno to želi, mislim, de želite ravno to tudi vi.

Naš slovenski jezik je božji dar, nam Slovincem izročen, ne zato, da bi ga zanemarjali, po nemarščini celo zgubili in sebe s svojim narodom ponemčili, Lahji ali pa Madjari postali.

Ne pozabi, de je slava tvoje ime; zato pa tudi nosi se, de boš slave, časti in hvale vreden!

(Iz knjige A. M. Slomšek. Dr. Debeljak.)

DOPISI

FO NA JEŽICI

Bivši večletni predsednik FO in sedanjí predsednik KPD na Ježici br. Škerl Vinko se je v nedeljo, dne 14. aprila t. l., poročil v šentviški farni cerkvi.

Vsi fantje mu prav iz srca želimo v novi življenjski dobi božjega blagoslova in obilo sreče. Naša želja pa je, da tudi v bodoče z nasveti in dejansko podpira našo organizacijo, da se bo krepila in rasla vsestransko in tako svoj ugled, ki si ga je prav ob predsednikovanju br. Škerla priborila, znala ohraniti in še povečati v bodočnosti.

Br. Škerl Vinko je oni, ki je kot prvi predsednik FO, ko ta še ni bil samostojno društvo, ampak pod okriljem Prosvetnega društva, zbral fante, jih navduševal za naša načela in tako zaoral prvo ledino v naši organizaciji. Začel je z malim številom fantov, in uspel je. Mnogo lepih pobud, koristnih za organizacijo, je dal, mnogo zamisli uresničil. Da imamo danes pred Cerkvem domom tako lepo letno telovadišče, kjer gojimo več vrst športa in telovadbe, je v prvi vrsti njegova zasluga.

Za ves njegov trud se mu iskreno zahvaljujemo. Zahvaljujemo se mu pa tudi, da nas je vse povabil na poslovljni večer k »Urbančku«, kjer smo v prijetni fantovski družini vzeli od njega kot fanta slovo, želeč mu po zastopnikih Prosvetnega društva, FO, DK in po našem organistu vse dobro v zakonskem stanu.

Bog živi! Tajnik.

IZ TRŽIČA

14. aprila smo slovesno praznovali praznik sv. Jožefa. Navadno je bila ta proslava že 19. marca, ker pa je bil tedaj sv. misijon, smo praznovanje preložili na praznik varstva sv. Jožefa.

Dopoldne so se zbrali člani in članice katoliških organizacij pred »Našim domom«, odkoder se je razvil mogočen spreved z godbo po mestu in dalje na grič k cerkvi sv. Jožefa, kjer je bila sv. maša. Po sveti maši se je spreved vrnil po isti poti nazaj pred »Naš dom«.

Za večerno akademijo v »Našem domu« je vladalo izredno zanimanje, tako da je vstopnic že mnogo prej zmanjkalo. Kajti govorilo se je: Fantje in dekleta pripravljajo za danes nekaj posebnega. Pričakovanja so se povsem uresničila, kajti spored, ki je obsegal 20 točk, je bil izredno zanimiv in skrbno pripravljen. Po svoji živahnosti in enotnem izvajanju so ugajali posebno

naraščajniki z »Regiment po cesti gre«. Mladi mornarji, mladi na bradli in s poljubnimi vajami, ki so jih izvajali tudi člani, so pokazali veliko izvežbanost. Efektna je bila vaja članov »Naprej zastava slave«. Tudi DK je pri akademiji sodeloval z lepim sporedom. Med tem gojenke z »Adamčkom«, mladenke prizor s petjem »Kmečke in gosposke dekleta«, članice s simb. vajo »Aida« in kot zaključek akademije slovenski plesi članic v krasnih ziljanskih, čeških in poljskih narodnih nošah. Pri akademiji je sodelovala tržiška godba, ki je spored lepo poživila.

Bog živi!

B. I.

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU

Ob tridesetletnici ustanovitve našega odseka se prvič oglašamo v »Kresu«. Priredili smo že dva javna telovadna nastopa ter tri akademije. Udeležili smo se vseh bližnjih taborov ter velikih nastopov: v Ljubljani, v Celju, Ptuj in Mariboru. Ob priliki lanskega nastopa doma so blagoslovili nov prosvetni dom. Tej slavnosti je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo g. dr. Miha Krek. Radi zahajamo v novi dom na sestanke, vaje in druge prireditve, to pa še tem bolj, ker smo ga z žuljavimi rokami zgradili. Sedaj se pripravljamo za akademijo ki bo konec maja ali v juniju. Malo je delo otežkočeno, ker je veliko fantov odšlo na orožne vaje.

Bog živi!

Predsednik.

LAŠKO

Tudi pri nas nameravamo letos zgraditi dom, da bo tudi mladina imela prostor za svoje delo. Čeprav smo namreč bolj kmečkega in delavskega stanu, vendar nočemo biti v naši organizaciji zadnji! Saj imamo kar 50 članov, 40 mladcev in tudi precej naraščaja. Krojev pa kar 20. Pripravili smo že akademijo, ki se je je udeležil g. senator Smodej. Naši najboljši organizatorji so nam pa priredili tečaj v februarju. Naše pravo življenje in delo se bo pa začelo šele z novim domom, ki ga tako željno že vsi v Laškem pričakujemo. Bog daj, da bi se te naše želje kaj kmalu uresničile!

Bog živi!

Kranjc Viktor.

Pismo iz Vinarske šole v Mariboru

Bratje! Malokateri od Vas ve za močno in mogočno trdnjavo slovensko ob naši severni meji. — To je Vinarska in sadjarska šola v Mariboru. Šestdeset učencev, večina kmečkih fantov, se tukaj izobražuje tako strokovno kakor tudi narodnostno. Neprecenljive vrednosti je

ta šola za slovenske kmečke sinove, posebno za one, ki so doma iz obmejnih krajev. Ko pa se zgrnejo ti fantje v ta naš novi dom, se po dveh letih pod skrbno roko vzgojiteljevo izobrazujejo v zavedne slovenske, kmečke sinove in vsako leto se 25—30 od teh razide med narod, da tudi tamkaj pokažejo, kaj so pridobili in se naučili, predvsem pa da v raznih slovenskih organizacijah sodelujejo in pomagajo z besedo in dejanjem. Ker nam šolska pravila branijo, da bi delovali v kateri koli organizaciji, smo se z navdušenjem in ljubeznijo oprijeli našega pevskega zbora. Na večer se po težkem dnevnem delu zberemo pred zavodom in v lepih akordih zaori iz grl prelepa slovenska pesem. Kakor v izziv mariborskim nemčurjem zopet in zopet odmeva od bregov naše krasne Kalvarije:

Vaja z medicinsko žogo.

»Slovenec sem, Slovenec sem od zibel do groba!« Smo in bomo orači slovenske zemlje; vedno jo bomo ljubili in nikdar nam ne sme otropeti misel: Z Bogom za narod in domovino!

Bog Vas živi, bratje!

Edi.

UREDNIKOVI POMENKI

J. S. iz Slamnjava. — Hvala Ti za poslano pesem Izgubljeni sin. Motiv je seveda prav lep, saj sloni na svetopisemski priliki o izgubljenem sinu, a ta motiv si obdelal po

IVAN NOVAK

Novela iz spomladi pred majniško deklaracijo. — Spisal Ivan Čampa.

Pomislil je na mater, ki ob tej uri spi tam doli na Krasu in še v snu premišlja, kako bo sama zmagala vso težo bremen, ki jih mora nositi, odkar so ji umorili moža. Vedel je, da si s slastjo pritrjuje od lastnih ust, samo zato, da bo lahko poslala v Ljubljano sinu, ki bo čez dve leti naredil maturo in potem odšel v semenišče ter ji tako izpolnil najtišje želje in jo naredil za najsrečnejšo med ženami... O, lepa je ta njena misel in velika njena žrtev. Toda, ko bi vedela, kaj je z njenim sinom ob tej uri, ko vse spi! V srcu bi se zjokala ubožica in umrla od žalosti.

Tako lepe načrte je imel Ivan za bodočnost! Trudil se je v šoli, da bi jih mogel čim prej izvršiti. Potem pa je prišlo tisto strašno, ob čemer bi se moral zgroziti vsak, kdor ima količkaj srca. Solze so mu silile v oči, ko je premišljal, kako so ga po krivem osumili, kako grdo so delali z njim in ga nazadnje poslali iz šole. Nikdar mu ne bo uspelo doseči postavljeni smoter. In vsega tega je krivo grozotno nasilje avstrijskih oblastnežev, ki čutijo, da so jim ure štete, in besne kakor razjarjen gad v precepu.

»O, tudi za nas, za mojo mater in zame in za ves rod bodo še prišli lepši dnevi,« si je začel pripovedovati in upanje, ki ga je spremljala neomajna vera, mu je ponovno vzplamtelo v žalostnem srcu.

»Potrebno je, da prej ko prej zrušimo to nasilje in stresemo s sebe jarem, ki nas teži!«

Mrzlično je segel v malho in potegnil iz nje velik papir. Kakor bi trenil, ga je na čisti strani prevlekel z nekim lepilom in potem urno prepel plakat preko obeh loput prostranih šolskih vrat.

AUSTRIA ERIT IN ORBE ULTIMA!

SMRT ZLOČINSKI AVSTRIJI!

ŽIVELA JUGOSLAVIJA!

Bežno se je ozrl na te črke, ki so se krepko odražale celo v medlem svitu plinske svetilke, ki je brlela onkraj ceste. Urno se je umaknil od tod. Po najbližji poti je hitel proti domu. Srečal je nekaj samotnih ljudi, a nobeden se ni ozrl za njim.

»Prav gotovo sem tako dobro napravljen, da ne vzbujam pozornosti,« si je mislil in lepo mu je bilo pri srcu. V duhu si je predstavljal, kako bo jutri, ko bodo začeli prihajati dijaki v šolo. S strahom bodo zrl na usodne črke, ki bodo grozeče bleščale z vrat. Nihče se ne bo upal približati napisu, zakaj vsak se bo bal najmanjšega suma. V srcih pa bo vzbudil tako različna občutja... O, zanimivo bo jutri ob tri četrt na osem pred šolskim poslopjem...

V teh mislih je prišel že v Streliško ulico. Ozrl se je proti grajskemu hribu, kjer je stala na planoti med drevjem, ki je bilo še golo, hiša, v kateri je stanoval. Natanko je videl njene obrise. Toda zdrznil se je. Zazdela se mu je, da je v njegovi sobi luč. Spreletelo mu je mozek in srce. Kaj, če je kdo slišal, ko je odšel, in so zapazili, da ga ni? Nenadoma mu je postalo skrajno neprijetno. Da je moral biti že prvi dan tako neroden! Jutri bo ves profesorski kolegij razburjen in vsa policija bo na nogah. Prav gotovo bodo v šoli obsežne preiskave, da se ugotovi, kdo je pritrdil na vrata nezaslišani napis. In če po kakšnem čudnem naključju pade sum prav na storilca, kaj bo potem?

Novak si ni upal misliti na vse to. Popolnoma mehanično se je vzpenjal po strmem bregu proti hiši. Na vsak način se je hotel prepričati, če je res kdo v njegovi sobi. Toda ko je prišel že tako blizu hiše, da bi ga oči več ne mogle varati, je pomirjen obstal. V njegovi sobi in tudi po vseh drugih prostorih je bila popolna tema. Vse je spalo.

»Ah, neumen sem, da se peklm s takimi neumnimi mislimi! Saj bi moral vendar pomisliti, da je bila svetloba v mojem oknu le odsvit luči iz mesta. Zdaj je izginila samo zato, ker sem se tako približal, da me odsvit več ne moti.«

(Dalje.)

svoje le malo preveč ohlapno in in mnogo preveč razvlečeno. Zato pesem še ni primerna in zrela za tisk, posebno še, ker na nekaterih mestih preideš iz pesmi v povsem navadno prozo. Morda se rajši kaj oglasiš — v nevezani besedi?!

R. S. L. — Prejel sem Tvoje štiri članke, prav vesel sem jih, primerno popravljeni in jezikovno izboljšani bodo že ob priložnosti zagledali beli dan, samo malo potrpi! Še posebej sem pa vesel Tvojih besed in dobrohotne kritike o Kresu. Strinjaš se z menoj, ko sem v nekem zadnjem odgovoru na tem mestu dejal, da je v zmoti tisti, ki trdi, da Kres prinaša samo telovadne slike in članke! Pravilno ugotavljaš, da prinaša naš list tudi prelepe slike iz narave. Tudi mi daješ prav, ko sem trdil, da Kres ne piše samo o športu, ampak tudi o veri, morali, etiki, načelih, vzgoji itd. Pač pa tudi Tebi ni všeč, da je letos Kres premalo leposlovni list. Tudi meni ni, dragi Rudi, ampak prilike so take, da ne morem nič zoper to ukreniti. Jaz sam za svojo osebo bi rad dal v list mnogo mnogo leposlovja, toda moram pač upoštevati želje in mnenja drugih, posebno odbora ZFO in odbora za prosveto, pa tudi mnenje naše duhovščine, ki tako odlično pomaga pri naši organizaciji. Je pač tak čas, da od fantovskega glasila zahteva v prvi vrsti to, da vžgaja in vodi fante po poti do trdnih in značajnih moč, šele v drugi vrsti je tak stanovski list namenjen čistemu leposlovju in temu, da fantom nudi tudi čistega estetskega užitka. Kljub temu pa mi verjemi, da porabim vsako najmanjšo priložnost, da v taknem tudi kako pesem ali črtico v Kres, če mi le prostor to dopušča. V nekaj številkah si to že utegnil opaziti, v prihodnje boš pa še večkrat. Včasih je pač toliko nujnejšega in pomembnejšega, da za leposlovje ne ostane kar nič prostora, sčasoma bo pa bolje! Seveda pa Ti ne bomo mogli ustreči, da bi Kres spremenili povsem v leposlovni list, kajti tega namena Kres nikdar ni imel in ga ne more imeti, ker mora pač slovenskim fantom nuditi še kaj drugega, kakor pa da bi prinašal samo pesmice in poevestice. Vsakemu nekaj, pa bo Kres dosegel svoj namen, kaj ne? Pozdravljen!

F. J.

Izdaja Zveza fant. odsekov. — Urejuje Fr. Jesenovec, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja A. Trontelj C. M., Groblje - Domžale. — Tiska Misijonska tiskarna Groblje - Domžale (Trontelj C. M.)